

Munkaerő-piaci trendek – 2021
A munka új értelmezésének éve

Globális, regionális és hazai munkaerő-piaci trendek a Koronavírus válság árnyékában

Dr. Poór József DSc., CMC, egyetemi tanár, elnök

Bevezetés helyett

?????

-6,6%

2,3%

18,3%

Bevezetés helyett

-6,6%

2,3%

18,3%

6,5%

Témák

- KIINDULÓ GONDOLATOK
- MUNKAERŐPIAC
 - GLOBÁLIS, REGIONÁLIS ÉS LOKÁLIS
 - ROBOTIZÁCIÓ ÉS AI
- NAPJAINK ÉS A JÖVŐ

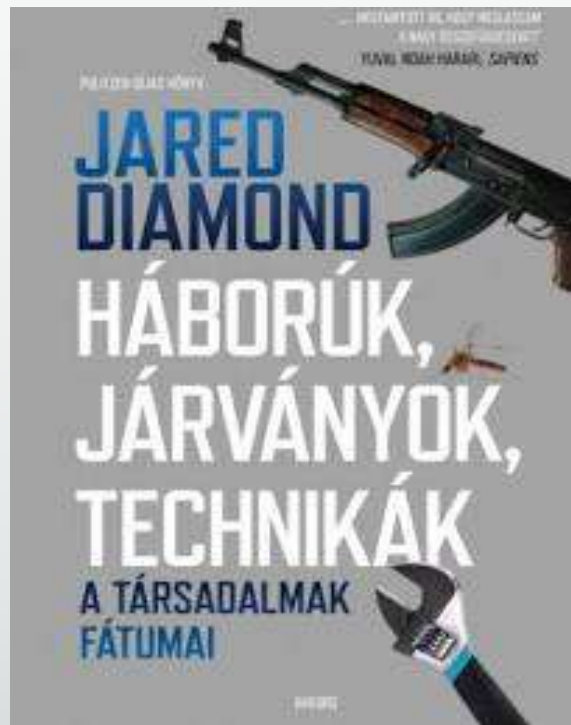

Kiinduló gondolatok

Megújulni, de hogyan : Jared Diamond

(1936)

„A jövő kihívásaira, akkor tudunk sikerrel felkészülni, ha a múltból mindazt intelligensen megértjük, amit lehet”
(2000)

Kiinduló gondolatok

Megújulni, de hogyan : Yuval Noah Harari

„Fogalmunk sincs, hogyan fog kinézni a munkaerőpiac 2050-ben. Általában egyetértés van abban, hogy a gépi tanulás és a robotika szinte minden tevékenységi kört megváltoztat - a joghurt előállításától a joga oktatásáig” (2018)

MUNKAERŐPIAC

Munkaerőpiac

Hiány - Többlet

A munkaerő-kereslet és kínálat közötti különbség a munkaerőhiány vagy a munkaerő-felesleg (munkanélküliség)

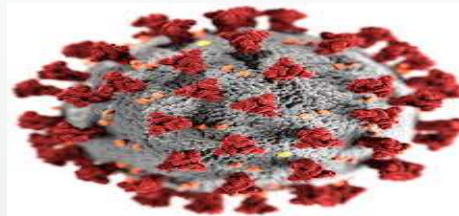

Munkaerőpiac

Befolyásoló tényezők

Gazdasági kilátások

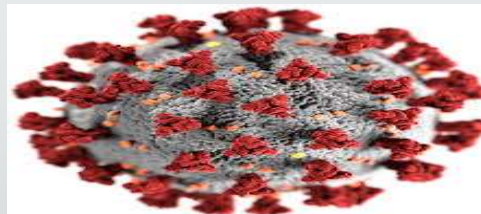
Munkanélküliség

Munkaerőforrás
nagysága

<
=
>

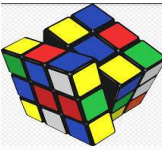
Migráció

Munkavállalási
hajlandóság

Robotizáció-AI

Forrás:Tímár, 1991; Domokos-Jakovác Németh, 2016; Artner, 2018, Bagó, 2020

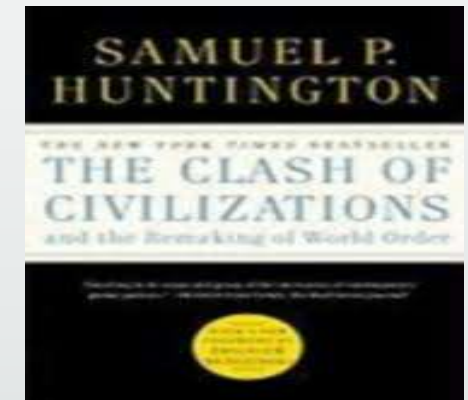
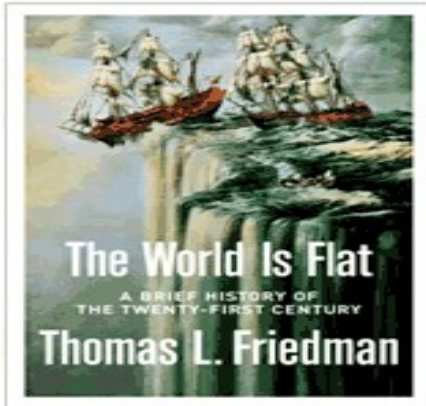

Különböző forgatókönyvek

A:
Laposodó világ

B:
Megregulázott laposodás

C:
Szűkülő-púposodó világ

Résztvényesi kapitalizmus

Érintettek kapitalizmusa

Sharing economy

COVID-19

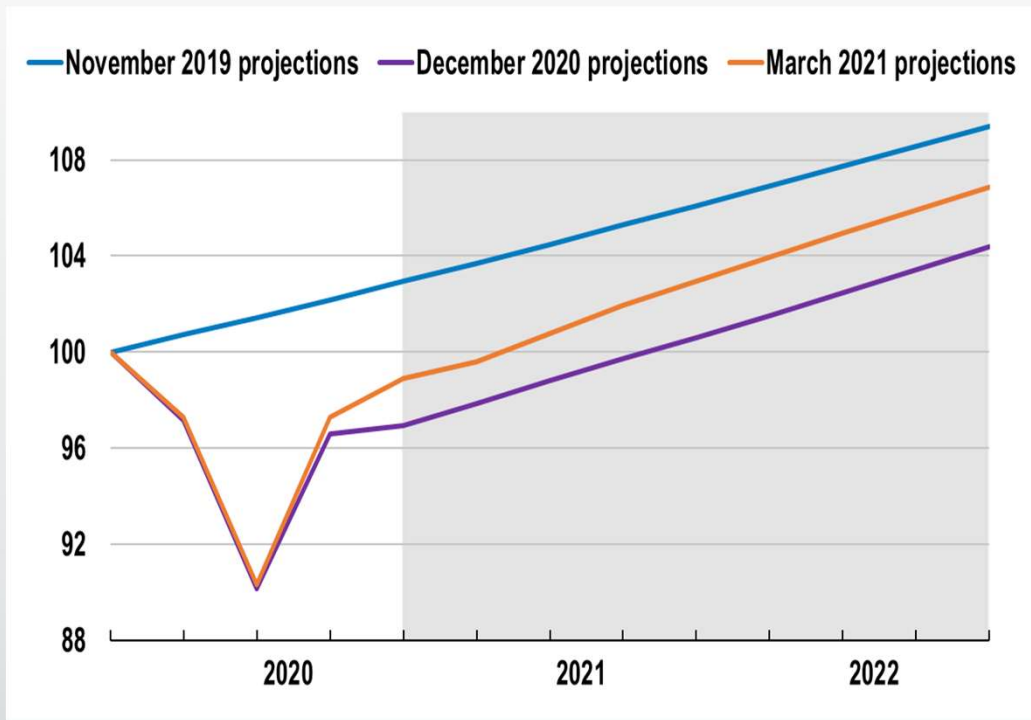
Világgazdasági hatások és lehetőségek (2021)

- Világgazdasági Fórum
- Davos
 - 2021. január 25-29.
 - On-line
 - 1.500 résztvevő
 - 70 ország
- Amíg nincs nyájimmunitás, addig bizonytalan a világgazdaság jövője
- Messze vagyunk a válság végétől

COVID-19

Világ, régiók és országok GDP növekedési adatai

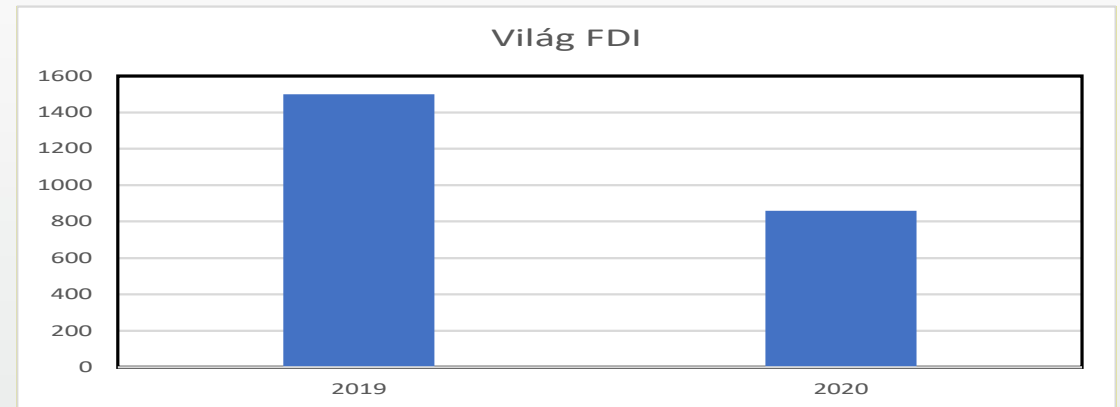
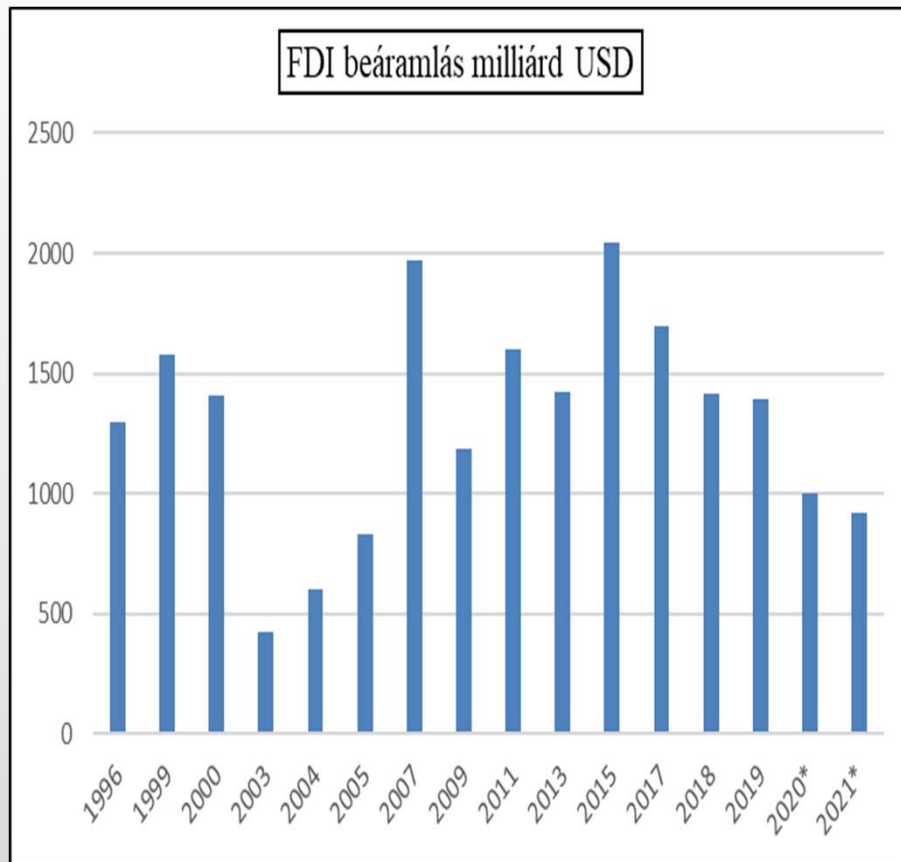
p9

Forrás: Világbank, 2021

Országok és régiók	2020	2021
Globális GDP	-4,3% és - 7,4% között	+4 és +6% között
USA	-4,2%	+4,2%
Kína	2,6%	+6,5%
EU-27	-7,5%	+5%
EU-euro	-8%	+5%
Magyarország	-5,3%	+4-6%
Forrás: Euronews, IMF, OECD, Világbank, Index, 2021		

Külföldi befektetések

COVID-19 és FDI (2020)

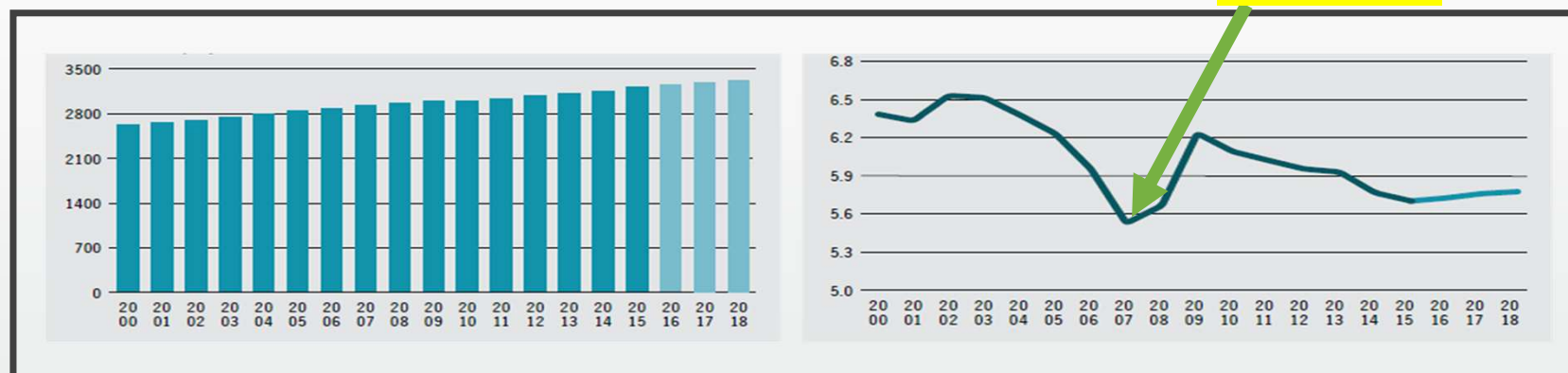

- 859 milliárd USD, 40%-kal kisebb, mint 2019-ben,
- a legnagyobb nyertes Kína,
- 30%-kal alacsonyabb, mint 2009-ben.

Forrás: UNCTAD

Munkaerőpiaci tapasztalatok

Globális(2000-2018)

- ❖ Folyamatosan növekvő foglalkoztatás a világban
 - ❖ 2,7 milliárd fő 2000-ben és 3,4 milliárd fő 2018-ban
- ❖ Csökkenő – 2008-2010 újra növekvő – munkanélküliség:
 - ❖ 6,5 % 2000-ben és 5,7 % 2018-ban
- ❖ EU átlag 3,8% (2018)
- ❖ Magyarország 3,5% (4,6 millió fő) (2018)

COVID-19

Munkaerőpiaci hatások és lehetőségek (2021) (1)

- A világon a 3,3 milliárd fő foglalkoztatottból
 - 255 millióan (7,7%) veszítették el a munkájukat,
 - Az összes munkaóraállomány 7,2 százaléka esett ki a járvány miatt
- Hazai foglalkoztatottak száma leginkább a hagyományos gyártó iparban, a hotel és vendéglátás területén 96.000 fővel csökkent

COVID-19

Munkaerőpiaci hatások és lehetőségek (2021) (2)

„Az Egyesült Államok munkaerőfoglalkoztatási helyzete drámai módon javult februárban, amikor a munkaadók 379 000 új munkahelyet hoztak létre, főleg szabadidős és vendéglátóipari tevékenységek területén”. 2021. február

COVID-19

USA nyertes és vesztes iparágai

Nyertesek

- ❖ IT-tech iparok (pl. zoom =300%),
- ❖ Ingatlaneladások (pl. elővárosok),
- ❖ Napelem ipar (+300%),
- ❖ Bevásárló központok (+7-19%),
- ❖ Videójátékok.

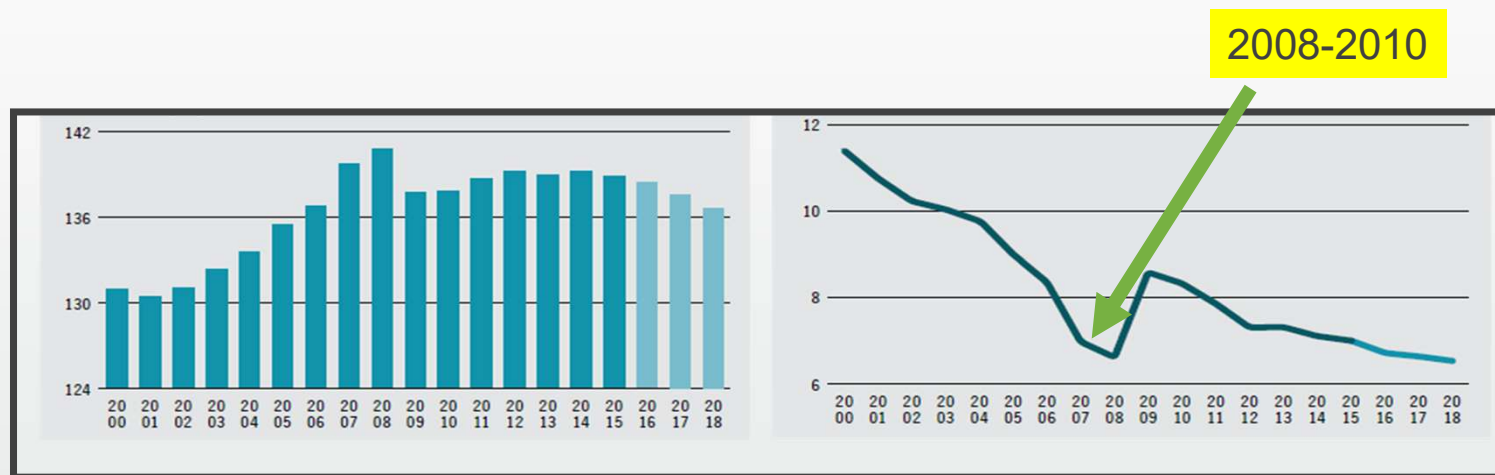
Vesztesek

- ❖ Hagyományos iparok (pl. Boeing),
- ❖ Olajipar (-30%),
- ❖ Légitársaságok,
- ❖ Idegenforgalom, szállodaipar,
- ❖ Mozik (-80%).

Forrás: <https://edition.cnn.com/2020/12/30/business/winners-losers-2020-business/index.html>

Munkaerőpiaci tapasztalatok

Regionális -KKE (2000-2018)

- ❖ Folyamatosan növekvő foglalkoztatás és csökkenő munkanélküliség, kivétel 2008-2010 között
- ❖ A létszámcsökkenés 6,7 százalékos volt a magyar gazdaságban

Forrás: ILO, 2017

Munkaerőpiaci tapasztalatok

Munkaerőpiaci jellemzők –KKE (2019)

Ország	Lakosok száma	Változás 2008-hoz képest (%)
Ausztria	8.858.775	1,07
Cseh Köztársaság	10.649.800	1,03
Szlovákia	5.450.421	1,01
Lengyelország	37.972.812	1,00
Magyarország	9.772.756	0,97
Szerbia	6.963.764	0,95
Románia	19.401.658	0,94
Litvánia	2.794.184	0,87

- ❖ Ausztria: Legnagyobb népességnövekedés
- ❖ Litvánia: Legnagyobb népességcsökkenés

V4 országok	Bevándorló munkaerő	Kivándorló munkaerő
Csehország	500 000	100 000
Lengyelország	2 000 000	2 500 000
Magyarország	45 000	339 000
Szlovákia	60 000	250 000

• Különböző források alapján

- ❖ Csehország az egyetlen V4 ország, ahol nagyobb volt a bevándorlók száma a kivándorlókénál

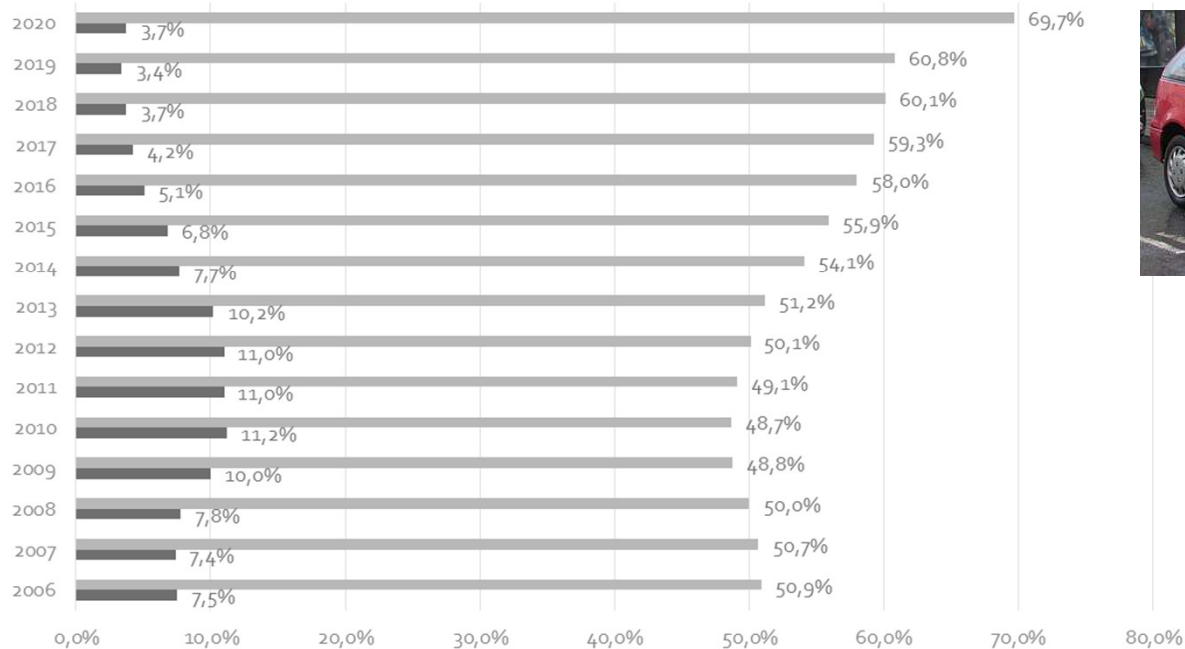

Munkaerőpiaci tapasztalatok

Foglalkoztatási és munkanélküliségi ráta 2006-2021

p10

Magyarország

■ foglalkoztatási ráta ■ munkanélküliségi ráta

2021. február

Foglalkoztatási ráta: 71,1%

Munkanélküliségi ráta: 5,0%

Munkanélküliek száma: 238.000 fő

Munkaerőpiaci tapasztalatok

Home-office

Jellemzők	Home office	
	2018	2020
Munkavállalók aránya	3,70%	8,60%
Home office-ban dolgozók száma	144.000	760.000

p1

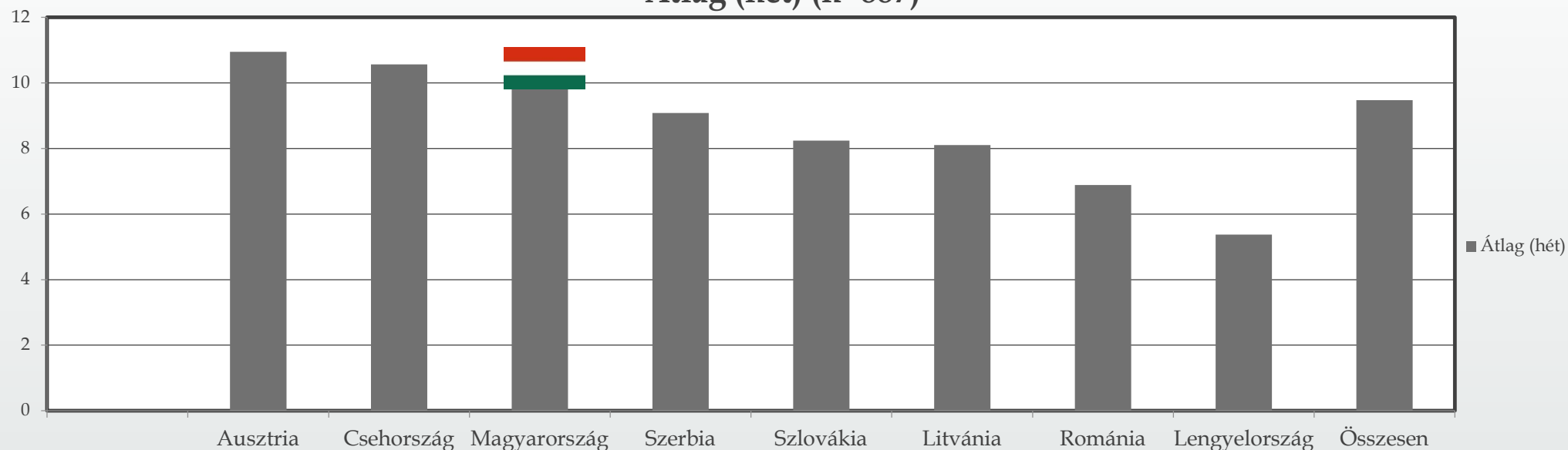
Munkaerőpiaci tapasztalatok

Üres pozíciók betöltésének időtartama (2019)

p2

Átlag (hét) (n=887)

- ❖ A felső- és középvezetői kategóriákban viszonylag alacsony
- ❖ Főleg a fizikai dolgozóknál és nehezen betölthető munkaköröknél az ennél jóval nagyobb értékek (15-40 hét) sem ritkák

Forrás: Poór et al., 2020

22. dia

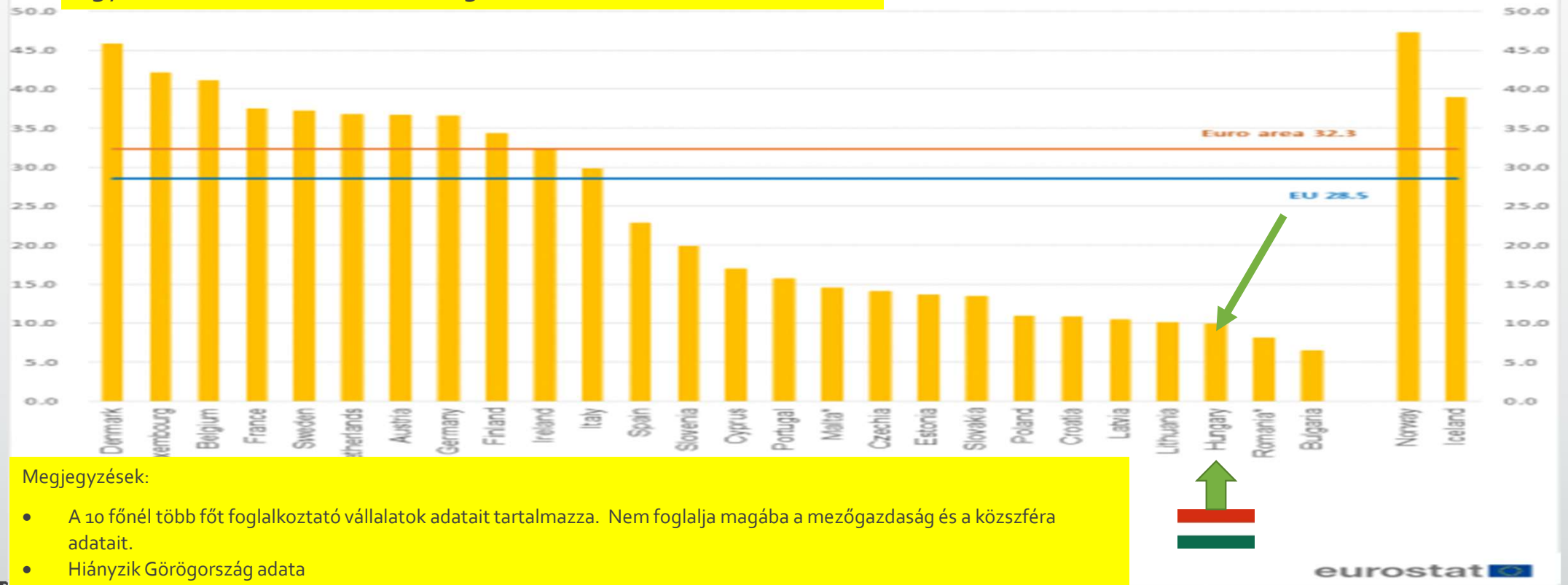
p1 poorjf; 2021. 04. 25.

p2 poorjf; 2021. 04. 25.

Egy órára eső munkaóra költség (1)^{p8}

EU-2020

Egy órára eső munkaóra költség, 2020

Megjegyzések:

- A 10 főnél több főt foglalkoztató vállalatok adatait tartalmazza. Nem foglalja magába a mezőgazdaság és a közsféra adatait.
- Hiányzik Görögország adata

23. dia

p7 poorjf; 2021. 04. 25.

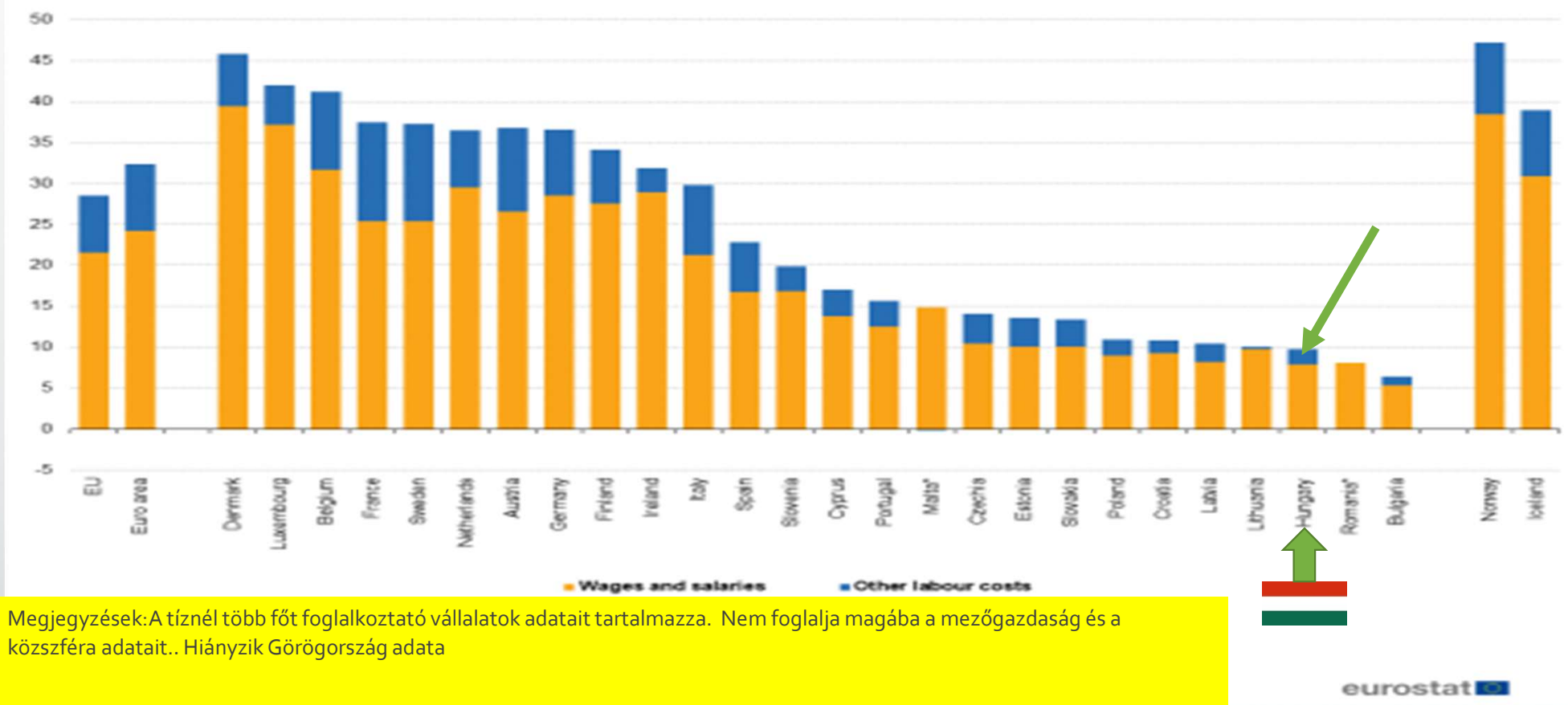
p8 poorjf; 2021. 04. 25.

Egy órára eső munkaóra költség (2)

EU-2020

Egy órára eső munkaóra költség, 2020 (Euró)

Megjegyzések: A tíznél több főt foglalkoztató vállalatok adatait tartalmazza. Nem foglalja magába a mezőgazdaság és a közsféra adatait.. Hiányzik Görögország adata

HR válságtapasztalatok

Magyarország - 2008-2010

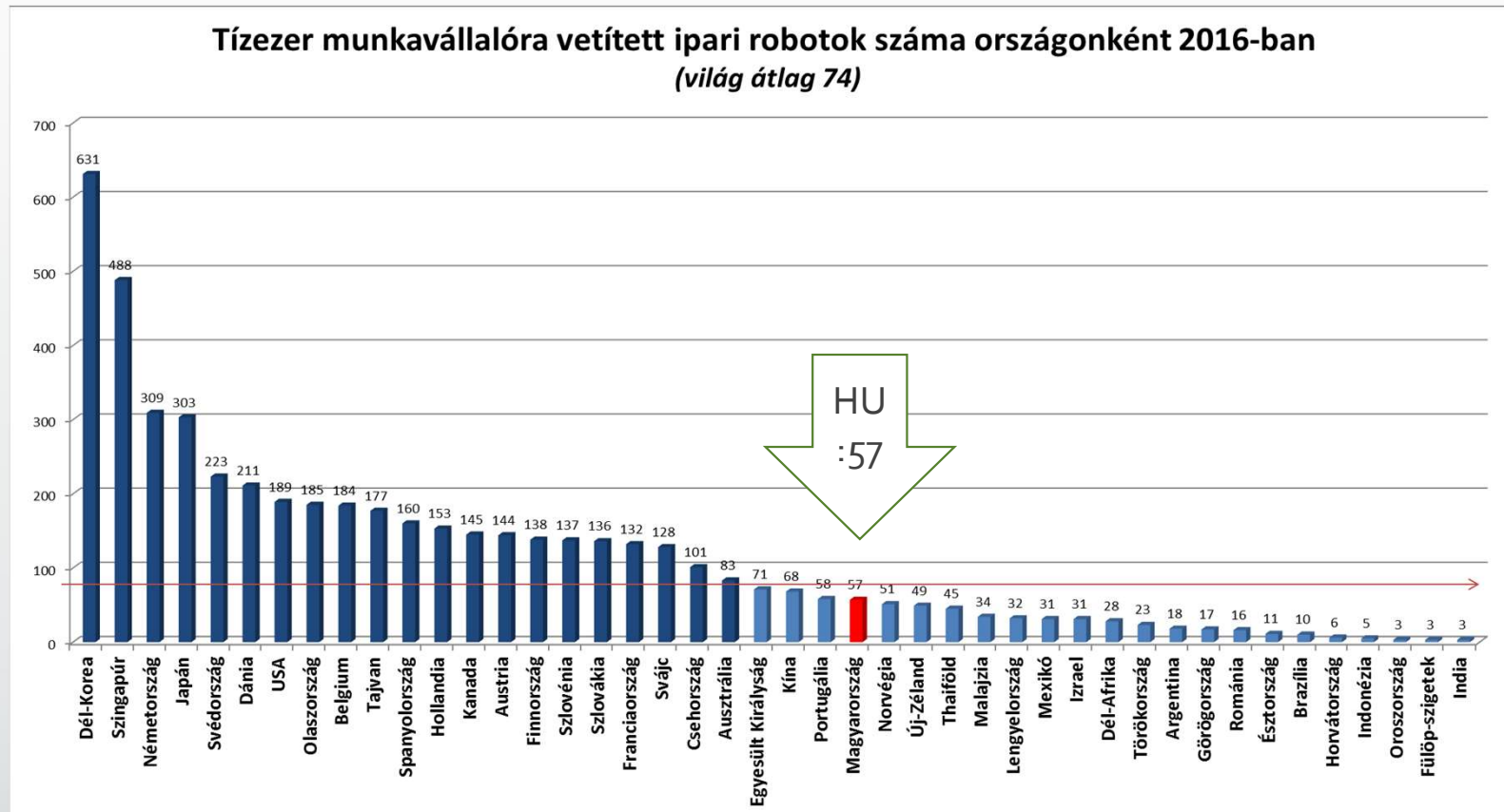

- ❖Eltérések, a munkaerő-biztosítás területén a vállalati méretek és tulajdonformák függvényében
- ❖Közepes és a nagy cégek
 - inkább hajlamosak voltak a megüresedett helyeket be nem tölteni
 - ugyanez a tendencia igaz volt az előnyugdíjazásra is
- ❖A KKV-ék,
 - szemben a tőkeerős nagyokkal, a válság kezdetén jóval kisebb mértékben nyúltak a létszámleépítés eszközéhez.
 - a válság elhúzódásával már ez a helyzet nem állt fenn a KKV-ék esetében

Forrás: Fodor-Kiss-Poór, 2011

Munkaerőpiac – innováció

Robotizáció a világban

Forrás: IFR (Nemzetközi Robotika Szövetség), 2017

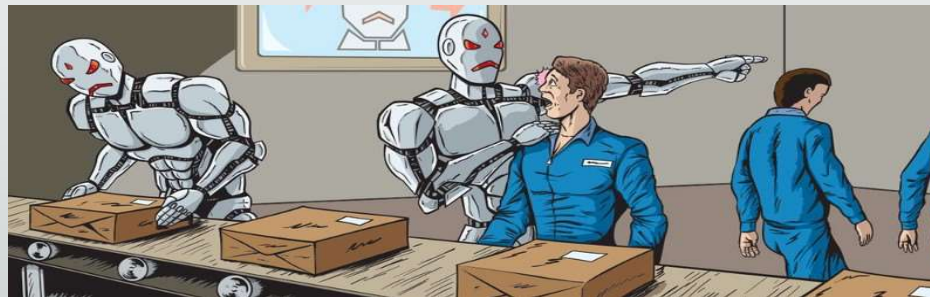
Munkaerőpiac - innováció

A robotok elterjedtsége (n=887)

- Nagyobb számú robot leginkább a magyar, cseh, román és szlovák cégek esetében fordult elő
- Ipari robotokat leginkább Magyarországon, Csehországban, Romániában, Litvániában és Szlovákiában alkalmaznak
- A szerviz robotokat leginkább Magyarországon, Csehországban, Romániában, Litvániában, Szlovákiában és Ausztriában használják

Forrás: Poór et al, 2019

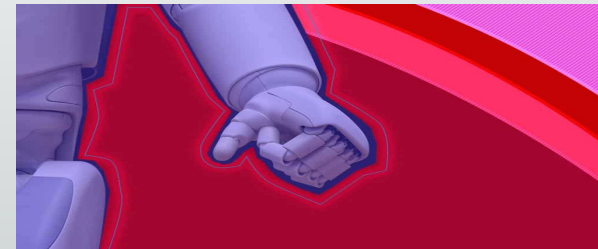
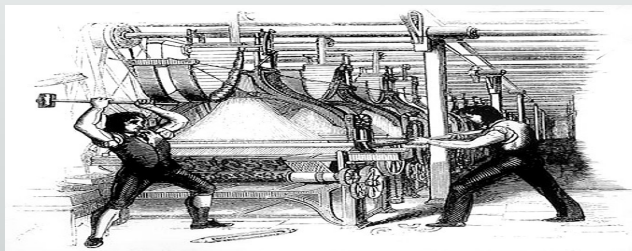
Munkaerőpiac - innováció

Vélemény a robotizáció hatásairól (n=887)

- A robotok alkalmazásával:
 - jelentősen javítható a munkavégzés megbízhatósága,
 - csökkenthető a káros munkavégzés,
 - mérsékelhető a fluktuáció,
 - kiválthatók a monoton munkavégzések.
- A válaszadók úgy vélik, hogy a robotizáció költséges dolog, de hosszabb távon megtérül és megteremthető a robotok és a munkavégző ember között a jó együttműködés.

Forrás: Poór et al., 2019

EMPIRIKUS KUTATÁS

KoronaHR kutatás (1)

2020 június -2021 április – három fázis

A kutatásunknak a mostani helyzet bemutatása mellett az a hosszabb távú célja, hogy hozzájáruljunk a HR gyakorlata és HR tudomány eszközeivel a gazdasági-társadalmi életünk hosszútávú fenntarthatóságához.

30. dia

- p5

poorjf; 2021. 04. 25.
- p6

Forrás: Poór et al.,
poorjf; 2021. 04. 25.

KoronaHR kutatás (2)

Külső befolyásoló tényezők

Rangsor	Külső tényezők
1.	Hazai kereslet csökkenése
2.	Kijárási korlátozások bevezetése
3.	Az ellátási lánc (supply chain) megszakadása
4.	Külpiaci kereslet csökkenése
5.	Egyéb

Leginkább a hazai kereslet csökkenését hangsúlyozták a válaszadók

KoronaHR kutatás (3)

Jellemző válságkezelő intézkedések

Rangsor	Kevésbé jellemző tevékenységek/akciók
1.	Üzleti területek kiszervezése
2.	Fizetés nélküli szabadságok adása
3.	Üzleti területek visszaszervezése
4.	Létszámcsökkentés
5.	Beszállítói hálózat megerősítése
6.	Innovációs projektek leállítása
7.	Kommunikációs kiadások csökkentése
8.	Erőteljesebb/megújított marketing

Rangsor	Inkább alkalmazott tevékenységek/akciók
1.	Szervezeti hatékonyság növelése
2.	Beszerezések, kiadások elhalasztása
3.	Általános költségcsökkentés
4.	Stratégia átdolgozása
5.	Megfelelő kommunikációs eszköztár bevezetése
6.	Dolgozók évi szabadságának kiadása
7.	Új technológiák és eljárások bevezetése
8.	Stratégiai beruházások leállítása
9.	Új piacok megcélzása

A 2008-2009-es válság idején fordított helyzet volt a jellemző

KoronaHR kutatás (4)

2020 június-november – HR kihívások

Első hullám

- 1.a belső kommunikáció,
- 2.a munkaerő megtartás,
- 3.és a távmunka működtetése

Második hullám

1. a munkaerő biztosítása,
2. a megfelelő dokumentáltság,
3. és a motiváció fenntartása

33. dia

p11 poorjf; 2021. 04. 25.

p12 poorjf; 2021. 04. 25.

NAPJAINK ÉS A JÖVŐ

Kilábalás - növekedés

A társadalmi kisiklás modell (1)

A társadalmi kisiklás folyamatára a COVID-19-es válsággal összefüggésben Brammer, Branicki, . & Linnenluecke (2020: 21) három különböző forgatókönyvet javasol:

- ❖ Visszatérés a normális helyzethez (Let's get back to normal),
- ❖ Nem lehet visszatérni a normál helyzethez (There's no going back to normal)
- ❖ A jelenleginél jobb és új normalitáshoz térjünk vissza (Let's strive for a new and better normal"),

Kilábalás - növekedés

A társadalmi kisiklás modell (2)

Várható változások

- A kilábalás egészségügyi, társadalmi és gazdasági kihívásai
- Jelentős mértékű eladósodás
- A cégek vállalkozások rugalmasságának a növekedése (just in time megváltozása, deglobalizáció)
- A növekedés fogalmának újradefiniálása (pl. környezet, munkavállalói, hatékonyság vs. rugalmasság stb.)
- Bizonyos munkakörök (pl. eü, eladói, szállítói stb.) értéke nagyon felértékelődik
- Erősebb automatizáció a jelentős személyes részvételt igénylő munkák esetében
- Kevesebb új munkakör az alacsony képzettséget igénylő munkakörökben
- Erősebb kooperáció helyi, országos és nemzetközi szinteken

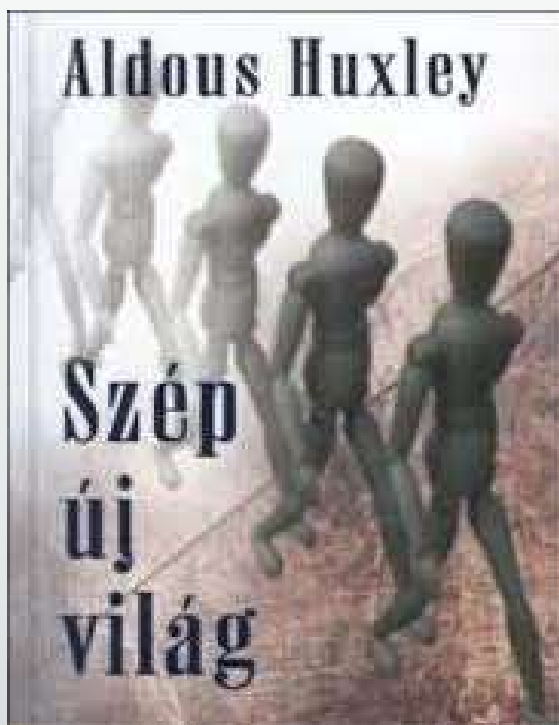
Amelyek maradnak

- Vírus tesztelés és biztonsági intézkedések
- A gazdaság folyamatos segítése, ahol szükséges
- A lezárás által kialakult digitális megoldások (pl. home-office, telemedicina, online vásárlás, stb)
- Munkakörváltás (25%)
- A vezetés és irányítás rugalmas orientációja
- Több hatalmi központ (USA, Oroszország és Kína jelenléte mint super-power)

Zárszó helyett (1)

(1894-1963)

Aldous Leonard Huxley
brit író, költő és filozófus
szerint -

„az egyetlen dolog, amit
a **jövőről** tudunk, hogy
nem tudjuk, mi fog
történni”. (1932)

Zárszó helyett (2)

危机

wēijī

"Kínai nyelven írva a 'válság' szó két karakterből áll. Az egyik a veszélyt képviseli, a másik a lehetőségre utal "

John F. Kennedy

Munkaerő-piaci trendek – 2021
A munka új értelmezésének éve

Köszönöm a kedves figyelmüket!

Dr. Poór József DSc., CMC, egyetemi tanár, elnök
E-mail: poorj@uj.ssk, telefon: +36-20-464-9168